

LEHETŐSÉGEINK A GYEP TÁPANYAGGAZDÁLKODÁSA TERÜLETÉN

Bánszki Tamás

Bevezetés és irodalmi áttekintés

A mezőgazdaságban hazánkban az utóbbi években bekövetkezett változások és át-szerveződések következtében napjainkra a gyep tápanyagellátása tragikusan, a világ-háború előtti színvonalra esett vissza, a trágyázás mennyiségi és területi vonatkozását illetően. Ez megmutatkozik a gyepek igen alacsony termésátlagában, a takarmány gyenge minőségében. A helyzet elfogadhatatlan a termelés, a gazdálkodás és a szak-ma szempontjából egyaránt, mert lehetőségeink és a tudományos eredmények jóval löbbre teszik képessé gyepeinket (BARCSÁK et al. 1978, BÁNSZKI 1971, 1993, ECKER 1988, SZABÓ 1977, VINCZEFFY 1995). A gyepek ha-kénti termésmennyisége háromszorosára, takarmányértéke ötszörösére növelhető a jelenleginél, ha alkalmaz-nák a szakmailag megalapozott kutatási eredményeket.

A gyepgazdálkodás elsősorban az állattenyésztést, a takarmányozást szolgálja. Ezért sürgősen tisztázni kellene az EU és a hazai állattenyésztés jövőbeni kívánalmait, előfeltételeit (az állattenyésztés faji összetétele, létszáma, termelési szintje stb), s a gyepgazdálkodást ennek megfelelően célszerű fejleszteni.

E rövid referátum keretében a közel 40 évi gyepes tápanyaggazdálkodási kutatási eredményekből csak szelektálva, tézisszerűen lehet néhányra a figyelmet felhívni. Va-lamennyi eredmény különböző arányokban növeli az évi vagy szezonális termést, emeli a gyeptakarmány ásványianyag stb tartalmát, anyag-, energia- és költségtakarékos módszereket javasol, amely csökkenti a gyeptermék előállításának költségét, s kedvező a növény, az állat, a talaj, a környezet és az ember számára.

Anyag és módszer

A kísérleteket nemzetközileg elfogadott módszerek alapján végeztük.

Lehetőségek, eredmények

A gyepeken a szakszerű tápanyaggazdálkodás alkalmazásának nagy lehetőségei vannak. A több évtizedes kutatómunka eredményei alapján néhány kiemelés a fejlesztés lehetőségeire és mértékére:

- Optimális műtrágyázással (NPK adag, kombináció, arány) kb 50-2000 %-kal lehet növelni a gyepek termését.
- Az optimális műtrágyázás 20-40 %-os műtrágya-, energia- és költségmegtakarítást jelenthet. P-ben és K-ban jól ellátott gyep talajok esetében a talaj természetes PK tápanyagtartalmára jobban lehet számítani, s jelentős PK adag takarítható meg (60-70 %).
- Az optimális műtrágyázással egyrészt szabályozható a gyepek szezonális termése, másrészt a legeltetés időkerete növelhető 20-40 nappal.
- Az optimális műtrágya adagnak optimális arányú elosztásával és optimális időben való kiszórásával 15-25 %-kal növelhető a termés mennyisége, és 20-45 %-kal javulhat a takarmány minősége, vagy éppen elkerülhető kedvezőtlen, illetve toxikus halás.
- Növelni célszerű a gyepekben a pillangósok arányát, ezzel pl 20-25 %-os pillangós részesezésnél 150-200 kg N műtrágyát takaríthatunk meg ha-ként.
- Optimális műtrágya adagokkal és elosztással elkerülhető, vagy mérsékelhető a nem karbonátos talajok elsavanyodása, illetve a talaj tápanyagtartalmának a csökkenése néhány tápelemből.
- Ca és Mg trágyázással a tápelem-hiányos gyepeken az elemtartalom 50-70 %-kal javítható.

Irodalmi jegyzék

- BARCSÁK Z.-BASKAY TÓTH B.-PRIEGER K.: 1978. Gyeptermesztés és -hasznosítás. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest; 1-339.
- BÁNSZKI T.: 1971. Gyep termésmenvelésének lehetőségei műtrágyázással Hajdú-Bihar megyében. Kandidátusi értekezés. 1-306.
- BÁNSZKI T.: 1993. A gyepek tápanyagellátása. MTA Doktori értekezés. 1-220.
- ECKER I.: 1988. Hazai gyepgazdálkodás fejlesztése. MTA Doktori értekezés.
- SZABÓ J.: 1977. Gyepgazdálkodás. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest; 1-414.
- VINCZEFFY I.: 1995. Legelő- és gyepgazdálkodás. Mezőgazda Kiadó, Budapest; 1-400.

Szerző címe: Dr. Bánszki Tamás

Agrártudományi Egyetem, 4015. Debrecen, Pf.: 16.